

7/2009. (II. 4.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányának, illetve az azon szereplő kérdés hitelesítésével kapcsolatban hozott határozata ellen benyújtott kifogás alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 473/2007. (XI. 12.) OVB határozatát helybenhagyja.
Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése alapján a hitelesítési eljárást kezdeményező magánszemély kifogást nyújtott be az Alkotmánybírósághoz az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 473/2007. (XI. 12.) OVB határozata ellen.

Az OVB vitatott határozatában megtagadta annak az országos népszavazási kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldányának a hitelesítését, amelyen a következő kérdés szerepelt: „Akarja-e Ön, hogy az önkormányzati képviselő választásokon (megyei jogú városban, megyei közgyűlésben, fővárosi közgyűlésben továbbá helyi önkormányzatok képviselő testületeiben) csak olyanokat jelölhessenek, akik az Európai Unióhoz történő csatlakozás előtt (2004. május 1.) nem voltak önkormányzati képviselők?”

Az OVB határozata indokolásában megállapította, hogy a hitelesítésre benyújtott aláírásgyűjtő íven szereplő kérdés az önkormányzati képviselőkre vonatkozó passzív választójog olyan korlátozását eredményezné, amely csak az Alkotmány módosításával valósítható meg, ezért a kérdést - a burkolt alkotmánymódosításra irányuló tartalma miatt - nem hitelesítette.

Az indítványozó kifogásában kifejtette, hogy a kezdeményezésben szereplő kérdés nem burkolt alkotmánymódosításra, hanem „az önkormányzati képviselők jogállásáról szóló törvények” összeférhetlenségi szabályainak a kiegészítésére irányul.

Az országos népszavazási kezdeményezés célját az indítványozó az említett összeférhetlenségi szabályok kibővítésében jelölte meg, utalva arra, hogy az eredményes népszavazás esetén nem indokolt az Alkotmány módosítása, kizárólag az önkormányzati képviselők jogállását szabályozó törvények összeférhetlenségi szabályait kell módosítani „a népakaratnak megfelelően”.

Az indítványozó szerint az önkormányzatokban „eluralkodott közállapot” indokolja a kezdeményezésben szereplő kérdés felvetését, és véleménye szerint „feltétlen szükséges az önkormányzatok tagjainak friss erőkkel történő feltöltése”. Az indítványozó a kifejtettekre tekintettel a kifogással támadott határozat megsemmisítését és az OVB új eljárásra utasítását kérte az Alkotmánybíróságtól.

II.

A kifogás nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § *h*) pontja alapján a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása ebben a hatáskörben jogorvoslati természetű. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatban, valamint a kifogásban foglaltak

alapján azt vizsgálja, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadása során az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.]. Az Alkotmánybíróság feladatát e hatáskörben eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

2. Az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben megállapította, hogy az OVB kifogással támadott határozata megalapozott, ezért azt annak érdemben helyes indokai alapján helybenhagyta.

Az Alkotmánybíróság osztotta az OVB-nek a kifogással támadott határozat indokolásában kifejtett azon álláspontját, hogy a népszavazási kezdeményezésben szereplő kérdés az önkormányzati képviselők Alkotmányban szabályozott passzív választójogának [Alkotmány 70. § (2) bekezdés] olyan korlátozását kívánja elérni, amely csak az Alkotmány módosításával érhető el.

A választójog - ennek részeként az önkormányzati képviselő választásra vonatkozó passzív választójog - olyan alkotmányos politikai alapjog, amelynek a gyakorlásából kizárt személyek körét (választójoggal nem rendelkezők) az Alkotmány 70. § (5) bekezdése sorolja fel, mely felsorolás törvényi úton nem bővíthető.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy azt a kifogásban kifejtett indítványozói érvelést, amely szerint kizárólag az önkormányzati képviselők jogállásáról szóló, a kifogásban megjelölt törvények módosítását eredményezné a kezdeményezésben szereplő kérdés tárgyában megtartott érvényes és eredményes országos népszavazás, nem találta megalapozottnak.

Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az önkormányzati képviselők megválasztására vonatkozó passzív választójog gyakorlásának szükségképpen törvényi előfeltétele a jelöltté válás.

A passzív választójog gyakorlásának kétség kívül korlátját képezik a törvényben szabályozott különféle összeférhetlenségi esetek, ilyen eseteket szabályoznak a kifogásban felhívott, a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény összeférhetlenséget szabályozó rendelkezései (5-10/A. §).

Az említett összeférhetlenségi szabályok választási lehetőséget adnak az érintett önkormányzati képviselő számára arra, hogy a képviselői megbízatásról való lemondással, vagy az összeférhetlenségi ok (helyzet) megszüntetésével oldja fel az összeférhetlenséget.

A népszavazási kezdeményezésben szereplő kérdés nem ilyen összeférhetlenségi helyzet szabályozását jelenti, nem a passzív választójog gyakorlását korlátozó, hanem egy, azt kizáró (objektív) okot tartalmaz, a passzív választójog abszolút korlátját jelenti.

A kezdeményezésben szereplő kérdés alapján az önkormányzati képviselők választásán aktív választójoggal rendelkező választópolgár, amennyiben az Európai Unióhoz való csatlakozás (2004. május 1.) előtt önkormányzati képviselő volt, nem válhat önkormányzati képviselő-jelöltté, ennek következtében önkormányzati képviselővé sem választható meg.

A kérdésben szereplő tényhelyzet, az, hogy az aktív választójoggal rendelkező választópolgár 2004. május 1-je előtt önkormányzati képviselő volt-e vagy sem tehát olyan, a passzív választójog gyakorlását (az önkormányzati képviselővé történő megválasztást) kizáró feltétel, amely nem korlátozza, hanem - a választópolgár döntésétől függetlenül - kizárja az önkormányzati képviselővé történő megválasztást.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az önkormányzati képviselők Alkotmányban szabályozott passzív választójogának a kezdeményezésben szereplő kérdésben foglaltak szerinti korlátozására csak az Alkotmány módosításával kerülhetne sor.

Az Alkotmánybíróság 2/1993. (I. 22.) AB határozatának rendelkező részében kimondta, hogy „a népszuverenitásból fakadó jogoknak mind az Országgyűlés, mind népszavazás útján történő gyakorlása csak az Alkotmány rendelkezéseinek megfelelően történhet. A népszavazásra bocsátott kérdés nem foglalhat magában burkolt alkotmánymódosítást.” (ABH 1993, 33.)

Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében: „Az Alkotmány módosítására irányuló kérdésben nem írható ki választópolgári kezdeményezésre olyan népszavazás, amely az Országgyűlésre kötelező volta miatt elvonná az Országgyűlés alkotmányozó hatáskörét.” [Előszőr: 25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 262.]

Az Alkotmánybíróság a fent kifejtettek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Az Alkotmánybíróság határozatának közzétételét az OVB határozatának a Magyar Közlönyben való megjelenésére tekintettel rendelte el.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró